

Andrzej Radziewicz-Winnicki

Od Redaktora

Chowanna 1, 5-7

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

„Chowanna”	Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego	Katowice 1997	R. XXXIX (XLX)	T. 1 (8)	s. 5—7
------------	--	---------------	-------------------	-------------	--------

Od Redaktora

Kolejny tom „Chowanny” przygotowano do druku z inicjatywy pracowników Kadry Pedagogiki Społecznej Uniwersytetu Śląskiego. Podjęta tematyka tylko pozornie odbiega od klasycznej interpretacji zagadnień społeczno-wychowawczych analizowanych przez reprezentantów naszej subdyscypliny.

W prezentowanym tomie staraliśmy się zestawić, a także poddać porównawczej — *notabene* bardzo autorskiej — interpretacji niektóre zjawiska, problemy, które występują bądź pojawiają się wkrótce — jak można domniemywać — w obszarze zainteresowań wszystkich bez wyjątku osób zainteresowanych instytucjonalnymi przemianami w polskiej oświacie, niezależnie od reprezentowanych przez poszczególnych ekspertów dyscyplin i subdyscyplin naukowych, opcji światopoglądowych, indywidualnych doświadczeń bądź też preferencji politycznych. Są one, w zdecydowanej większości ocenianych jednostkowo faktów i zagadnień, bezpośrednim rezultatem intensywnie przebiegających procesów społecznych, gospodarczych i politycznych. Każda próba zarysowania sytuacji, w jakiej znalazła się obecnie rodzima nauka i oświata, napotkać musi wiele trudności i ograniczeń. Po pierwsze, mamy czasem do czynienia z niestabilnością, która odzwierciedla otaczającą jednostkę rzeczywistość społeczną. Obserwuje się natłok wydarzeń, nieznaną kierunek przemian i często mało przewidywalne tempo zmian, niepewność oraz nietrwałość zmian. Po drugie, występują nagminne liczne ograniczenia poznawcze i metodologiczne. Wynikają one z niekompletności dostępnych nam danych, ale także tworzy je pewien splot zupełnie innych okoliczności,

np. rozczarowanie neopozytywistycznym tradycyjnym warsztatem wielu reprezentantów nauk społecznych w Polsce oraz wyjście poza obowiązujące konwencje metodologiczne w ciągu ostatniej dekady. Doprowadziło to na przykład do preferowania nowych opcji *stricte* teoretycznych (symboliczny interakcjonizm, etnometodologia), dominujących w literaturze naukowej. Załamał się w tych warunkach — jak twierdzi m.in. Profesor Władysław Kwaśniewicz (1993) — tradycyjnie powielony mit nauk społecznych opartych na metodologii ilościowej i zdecydowanym przekonaniu o omnipotencji poznawczej procedur *stricte* ankietowych czy też opinii ekspertów (sędziów) reprezentujących poszczególne dyscypliny naukowe. Coraz częstsza jest, zwłaszcza wśród reprezentantów nauk o wychowaniu, świadomość faktu, że zawodne okazać się mogą diagnozy, prognozy czy też zalecenia opierające się na nieograniczonej liczbie kolejno przygotowywanych koncepcji, nawet wówczas gdy są one sygnowane nazwiskami wybitnych i uznanych autorów.

Zapraszając do udziału w niniejszym przedsięwzięciu edytorskim także reprezentantów innych środowisk akademickich, staraliśmy się odpowiedzieć na stale aktualne pytanie: Gdzie ulokowani są obecnie „aktorzy” nowego ładu instytucjonalnego w sferze edukacji? Rozważana byłaby także rola organizacji i instytucji oraz jednostek i grup w społeczności lokalnej, oddziałujących (w okresie 1989—1997) na dokonujące się zmiany edukacyjno-społeczne. Stawiane przez poszczególnych autorów tezy przedstawiają — jak sądzę — ewolucję instytucjonalnej oświaty (ewentualną jej słabość bądź też znaczącą siłę dzięki działaniom społecznym niektórych decydentów), wiążącą się z demokratyzacją poszczególnych obszarów szeroko rozumianej edukacji.

Zasygnalizowane przez zespół autorów niektóre czynniki utrudniające oczekiwaną i pomyślną — w sferze oczekiwań — realizację idei przemian oświatowych postrzegamy jako istotne zagrożenia wynikające z tradycyjnych, a zarazem powszechnych (indywidualnych i zbiorowych) zachowań głównych aktorów nowego ładu instytucjonalnego w polskiej oświacie. Dowolny charakter interpretacji i stosunkowo wąska kompleksowość zarysowanych dociekań stwarzają nie lada trudność przy jakiegokolwiek próbie syntetycznego ujęcia poddanych wstępnej ocenie zjawisk. Przedstawiony przez nas sposób interpretacji najbliższy jest socjologii i pedagogice, a ściślej mówiąc — socjologii wychowania (edukacji) oraz pedagogice społecznej.

Starano się, aby każdy z poszczególnych tekstów stanowił źródło refleksji nad możliwością wprowadzenia wielu innowacji w polskim systemie oświatowym.

*

Nie sposób pominąć faktu, iż niniejszy tom ukazuje się w chwili przekazania funkcji Redaktora Naczelnego „Chowanny” kolejnemu Dziekanowi Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego — Pani dr hab. Władysławie Łuszczuk.

Za stworzenie możliwości przygotowania do druku niniejszego woluminu, jak również zainteresowanie się tak ważną, naszym zdaniem, problematyką przez Redaktora Naczelnego periodyku składam Pani Dziekan w imieniu wszystkich Autorów bardzo serdeczne i szczerze podziękowania.

Andrzej Radziewicz-Winnicki
Redaktor naukowy tomu